

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1919 kl. 1/2 1 e. m.

Memorial angående anslag för utgivande av register till riksdagstrycket m. m.

Med överlämnande bland annat av en utav riksdagens kanslideputerade den 21 sistlidna februari till kamrarnas herrar talmän avlåten skrivelse hava herrar talmän i skrivelse till bankoutskottet den 2 nästlidna april hemställt, bland annat, att den med 8:o) betecknade punkten i gällande bestämmelser angående avlöningen för de vid lagtima riksdag hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjänte skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Från och med år 1919 skola genom kanslideputerades försorg och på sätt de äga närmare bestämma upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag mot ett för registrens upprättande och korrekturläsning avsett redaktörsarvode av 5,000 kronor, varjämte skall utgå ett arvode till en kontrollant av samma arbete med 1,000 kronor, allt för riksdag som varar minst 4 månader. För riksdag, som pågår kortare tid, må ifrågakvarande arvoden kunna av kanslideputerade minskas till skäligen belopp.»

Kanslideputerades ovanberörda skrivelse är av följande lydelse:

»Avgörandet av frågan huru för framtiden bör förfaras med uppläggnadet och utgivningen av register för varje års riksdagstryck läser icke längre kunna undanskjutas. Sedan flera år tillbaka hava tydligen inom riksdagen meningarna varit delade beträffande detta spörsmål, men med den erfarenhet, som under senaste år vunnits, torde dock dessa åsikter i ett avseende kunna enas — i det nämligen, att så som det för närvarande är ordnat kan det icke få fortfara. Å detta område härskar numera ett oeffterrättlighetstillstånd, varför bot måste rådås. På ett register av

*Kansli-
deputerade.*

förevarande slag måste nämligen ställas två fordringar av oeftergivlig art. Den ena är den, att registret är tillförlitligt och med lätthet giver den ledning, som det är avsett att lämna, och den andra, att det utkommer så tidigt, att det kan komma till användning, när det kanske framför allt erfordras eller vid den behandling, som efter varje riksdag kräves för den ytterligare handläggningen av ärenden, som vid riksdagen förekommit. Det är framför allt mot sistnämnda fordran som under senare år i hög grad brutits; och skola kanslideputerade strax här nedan lämna en redogörelse härför.

Dessförinnan anse sig dock kanslideputerade böra lämna en kort översikt över de register, som för närvarande utgivnas. Denna redogörelse torde kunna bliva kort, enär dels varje riksdagsman själv redan känner till dessa register och i allt fall lätt kan skaffa sig kännedom om dem, dels en utförlig redogörelse uti ifrågavarande avseende är lämnad uti andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 17 vid 1917 års riksdag, till vilken redogörelse kanslideputerade taga sig friheten hänvisa.

Bristfälligheterna i de register, som funnos utarbetade för ständsriksdagarnas protokoll, föranledde 1881 års riksdag att besluta upprättande av ett alfabetiskt ordnat sakregister till riksens ständers protokoll med bihang för åren 1809—1866. Uppdraget att i detalj planlägga samt leda utförandet av detta registreringsarbete anförtroddes åt riksdagsmannen J. Johansson i Noraskog. Detta arbetes stora förtjänster hava vid upprepade tillfällen blivit framhållna. Så karakteriserades det av kanslideputerade vid 1893 års riksdag sålunda: »Ovan omförmälda sakregister till rikets ständers protokoll har vid användandet visat sig synnerligen ändamålsenligt och tillfredsställande. Det har befunnits fylla de anspråk, man på ett dylikt arbete bör kunna ställa i avseende å överskådlighet och reda.»

Vid 1893 års riksdag beslöts, att i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda register för ständsriksdagarna 1809—1866 skulle utarbetas ett alfabetiskt ordnat fullständigt register till kamrarnas protokoll med bihang för tiden från och med år 1867 till och med året näst före det, under vilket registret bleve i manuskript fullbordat, och under Johanssons i Noraskog ledning utarbetades även detta register, som kom att omfatta åren 1867—1899. Sedermera har enligt 1912 års riksdagsbeslut utarbetats ännu ett »epokregister» i huvudsaklig överensstämmelse med det sistnämnda och omfattande åren 1900—1910. Detta arbete har verkställts av doktor Konrad Hagman.

Tillkomsten av registret för ständsriksdagarna, vilket blev färdigt 1893, förde även med sig en fullständig omläggning av de årliga re-

gistren över riksdagstrycket. Vid sistnämnda års riksdag gjorde kanslideputerade framställning om ersättande av förut utgivna register med ett enda person- och sakregister. I sakregistret borde angivas icke blott de ställen, varest särskilda frågor i riksdagshandlingarna återfunnes, utan även i sammanträngd och tydlig form en redogörelse lämnas för riksdagens åtgärder i viktigare ämnen. I enlighet med denna framställning beslöt 1893 års riksdag, att för varje år skulle av person, som kanslideputerade därtill utsåge, upprättas ett register över riksdagens protokoll med bihang efter i huvudsak samma plan, som legat till grund för »epokregistret» 1809—1867. Någon annan ändring beträffande detta register har sedermera icke vidtagits än att vid 1913 års riksdag tiden för registrets färdigblivande, som förut varit bestämd till fyra månader efter riksdagens avslutande, utsattes till tre månader från samma tid samt att från och med 1915 personregistret utbrutits ur sakregistret och därefter bildar en särskild avdelning av registret vid sidan av sakregistret.

Jämte dessa båda register har vidare sedan 1897 utarbetats en förteckning över utskottens utlåtanden, betänkanden och memorial, vilken förteckning tryckts och bundits i samma band som registret.

Emellertid har bestämmelsen om tiden för årsregistrets utgivande icke under senare år blivit iakttagen. Registret för 1914 års senare riksdag, som i realiteten slutade den 30 september, men formellt först den 17 december 1914, utkom först i början av 1915. Det för sistnämnda års riksdag utgivna registret utkom visserligen redan den 1 september 1915, men för 1916 års riksdag, som faktiskt åtskildes den 16 juni, ehuru den ej blev formligen upplöst förrän den 16 december, utdelades den egentliga riksdagsupplagan av registret först den 25 januari 1917. Sistnämnda års riksdag åtskildes i medlet av juni och upplöstes den 18 december, under det att sakregistret utkom först den 15 april 1918. För 1918 års riksdag har sakregistret ännu icke utkommit och läser icke vara att förvänta förr än i nästkommande april månad.

Dessa upprepade förseningar av utgivandet av person- och sakregistren hava tydligen föranlett utgivandet av ett annat årsregister, som under senare år utkommit vid sidan av det förut omnämnda. Riksdagens tryckeriexpedition hade under årens lopp allt mer och mer tagits i anspråk som upplysningsbyrå i fråga om riksdagstryck och riksdagsärendens handläggning, och detta gav vid 1912 års riksdag anledning till att en första stomme utarbetades till det särskilda årsregister, som numera och sedan 1913 tryckes och bifogas riksdagstrycket samt kallas

översikt över innehållet och handläggningen av propositioner, motioner och ärenden vid en viss riksdag med tillhörande uppslagsord.

Redan tillkomsten av berörda översikt ger otvetydigt vid handen vad avsikten varit med dess av kanslideputerade beslutade utgivande av trycket. Den har varit avsedd att vara ett interimregister, intill dess det av riksdagen beslutade sakregistret hunnit att utkomma. Första villkoret för att den skulle uppfylla denna fordran har tydligen varit, att den utkommit omedelbart efter riksdagens slut och vida tidigare än sakregistret. Hur har nu översikten fyllt denna fordran?

För år 1913, då översikten först utkom, har uppgift icke kunnat erhållas, år 1914 utgavs arbetet för B-riksdagen den 28 oktober, år 1915 den 6 juli, år 1916 den 31 oktober och för år 1917 den 14 maj 1918. Vad 1918 beträffar har översikten ännu icke utkommit och läser icke vara att emotse förrän i april 1919.

Anledningen till att översikten på detta sätt under senare år måste drabbas av samma allvarliga anmärkning, som riktas emot sakregistret, eller att den utkommer alldeles för sent för att komma till användning, då ett riksdagsregister framför allt behöves eller vid den närmaste tiden efter riksdagens slut, är uppenbar. Man har vid översiktens utgivande allt mer och mer glömt bort den bärande tanken för dess tillkomst eller att den skulle utgöra ett interimregister, till dess det andra registret utkommer, och man har i stället fallit för frestelsen att göra översikten så innehållsrik och upplysande som möjligt. Man har icke tänkt på att avsikten med översiktens tryckande har varit att ersätta sakregistret under en viss kortare tid, icke för alltid. Följden har blivit den redan nämnda. Översikten utkommer numera på det hela taget icke tidigare än sakregistret och riksdagen har sålunda nu två register av riksdagstrycket, men båda utkomma för sent.

Då således dessa tvänne register för närvarande tjäna samma ändamål eller att utgöra ett upplysande sakregister, men någon anledning att allt fortfarande sålunda utgiva och bekosta tryckningen av båda dessa register tydligen icke föreligger, synes man nu böra träffa ett val emellan dessa. Ett av dem är obehövt och bör följaktligen icke längre utkomma. Därest det vidare skulle befinnas, att utgivandet av det register, man bestämmer sig för, icke kan medhinnas inom den närmaste tiden efter riksdagens slut, måste man tydligen därjämte vidtaga åtgärder, som möjliggöra erhållandet av ett interimregister, intill dess det fullständiga registret utkommer.

Frågan om valet emellan de tvänne nu utkommande registren har redan en gång varit föremål för prövning inom riksdagen, men kom då

icke längre än till andra kammaren. Vid 1917 års riksdag väcktes inom nämnda kammare en motion, däri föreslogs huvudsakligen att åt tryckeriexpeditionens föreståndare skulle uppdragas att under riksdagens lopp årligen utarbeta en översikt enligt planen för den år 1916 utarbetade översikten samt att den del av dittills varande registret, som utgjordes av sakregistret, skulle indragas.

Motionen hänvisades till andra kammarens femte tillfälliga utskott, som i sin tur begärde yttrande i frågan av riksgäldsfullmäktige. Dessa tillkännagåvo icke sin mening i frågan utan överlämnade yttranden dels av riksdagens bibliotekarie d:r V. Gödel, dels av f. d. riksbibliotekarien d:r E. W. Dahlgren. Den förstnämnde fann sig icke kunna tillstyrka förslaget, att sakregistret utbyttes emot översikten, under det att den senare i huvudsak tillstyrkte motionen. Kanslideputerade, som jämväl yttrade sig i frågan, anslöto sig till sistberörda uppfattning, varupå emellertid utskottet efter en längre utredning avstyrkte motionen. När frågan sedermera förekom i kammaren, visade sig meningarna vara synnerligen delade. Efter votering beslöts bifall till utskottets avstyrkande hemställan, men dock med den ändring, att ett i utskottets motivering förekommande uttalande därom, att det syntes vara onödigt att belasta riksdagskostnaderna med tryckning av »översikten» vid sidan av årsregistret, skulle utgå. Frågan om vilket av de båda registren skulle föredragas lämnades således allt fortfarande öppen.

Då nu kanslideputerade gå att intaga ställning till den föreliggande frågan, vilja kanslideputerade till en början förklara, att vart och ett av de båda registren har vissa fördelar, som det andra saknar. »Översikten» synes hava flera uppslagsord, och det är därför lättare att där finna den anvisning till riksdagstrycket, som man önskar. Den redogörelse, som lämnas för riksdagsbeslutens innehåll, synes däremot efter dess nuvarande plan icke ägnad att städse bliva tillfredsställande. Man får veta, om det väckta förslaget blivit av vederbörande utskott tillstyrkt eller avstyrkt, helt, delvis eller med någon ändring. För innehållet av ändringen lämnas i noter en kortfattad redogörelse och sedermera får man upplysning, huruvida utskottets hemställan blev bifallen eller avslagen, varjämte man kan av lämnade uppgifter draga slutsatser, huruvida debatter förekommit i kamrarna eller icke. Någon närmare redovisning av innehållet utav riksdagens beslut lämnas däremot icke. I avseende å användbarheten av redogörelsen för riksdagsbeslutens innehåll är översikten således uteslutande beroende på noternas avfattning. Så kortfattade som dessa äro och måste bliva lära de icke heller kunna

anses vara tillräckligt upplysande, utan torde man i de flesta fall vara nödsakad att gå till själva riksdagshandlingarna.

Övergår man därefter till granskning av sakregistret, så innehåller detta ingen som helst redogörelse för innehållet av utskottens betänkanden eller huruvida debatter förekommit eller icke. Å andra sidan har sakregistret en ovärderlig förtjänst däruti, att det, naturligen dock mången gång i betydligt sammanträngd form, lämnar en redogörelse för riksdagsbeslutets innehåll i varje fråga, den s. k. »klämman». Detta är en synnerligen stor fördel. Den som är något så när inne i riksdagsarbetet kan, om han vill undersöka, huruvida vid en riksdag förekommit något av intresse för en viss fråga, av denna redogörelse bedöma, om någon anledning förefinnes att gå till riksdagshandlingarna eller icke. Redovisningen av klämmarna får så att säga en viss officiell prägel; och man känner sig äga mera visshet om en tillförlitlig redovisning av vad vid riksdagen förekommit än vad ovan omförmälta noter i översikten, huru omsorgsfullt utarbetade de än må vara, äro ägnade att giva.

Med hänsyn härtill hava kanslideputerade kommit till den bestämda övertygelsen, att vid valet emellan ifrågakvarande tvenne årsregister sakregistret är att föredraga framför översikten.

Härtill kommer ännu en sak. Alla torde vara ense därom, att det s. k. epokregistret är upplagt efter en synnerligen väl uttänkt plan och är ägnat att bliva ett andligt standardverk för senaste århundrades riksdagshistoria. Att vidtaga någon genomgripande förändring i fråga om det registrets fortsatta utgivande lärer icke på allvar ifrågasättas. Nu är emellertid sakregistret utarbetat efter samma plan som epokregistret och utgivaren av det senare har endast att inarbeta de olika årsregistren i epokregistret. Skulle nu årsregistren uppläggas på helt annat sätt, bleve man för epokregistrets utgivande nödsakad att börja omigen ifrån början med därmed följande tidsutdräkt och ökade kostnader.

Vad beträffar tiden för årsregistrets utkommande så äro av kanslideputerade hörde sakkunnige, huru stora meningsskiljaktigheter i övrigt än råda emellan dem, ense därom att på kortare tid än tre månader efter riksdagens slut är det icke möjligt att utgiva sakregistret. Ovan nämnda andra kammarens tillfälliga utskott anförde i sitt redan åberopade utlåtande, att anledningen till att sakregistret icke kunde bliva färdigt tidigare än tre månader efter riksdagens avslutande vore den, att sättningen av detsamma ej kunde påbörjas, förr än hela registret föreläge färdigt, då ju i det allra sista riksdagstrycket kunde förekomma ett ärende, vars uppslagsord vore sådant, att det skulle placeras i början av det tabellariska registret. Detta skäl gäller tydligen allt fortfarande.

Erfarenheten har emellertid visat att, även om riksdagen skulle bestämma sig för »översikten» såsom årsregister, så skulle följden ifråga om tiden för utgivningen bliva densamma. Det är tydligt, att ett register, som skall lämna någon redogörelse för riksdagshandlingarnas innehåll, icke kan erhållas förr än efter tidigast tre månader, sedan riksdagen slutat.

Kanslideputerade hava därför haft att taga under övervägande, huruvida möjlighet kan förefinnas att erhålla ett interimregister i avvaktan på innehållsregistret. I denna fråga hava kanslideputerade emottagit en »P. M.» av riksdagsbibliotekarien dr Gödel. Han har däri föreslagit, att registret skulle uppdelas och utgivas i tvenne delar, en »översikt över riksdagsärendenas behandling» och ett »person- och sakregister över riksdagens protokoll med bihang». Den förstnämnda skulle omfatta

- a) Tabellariska uppgifter rörande propositioner, motioner, betänkanden och skrivelser, uppställda enligt en särskild bifogad plan.
- b) Förteckningar över propositioner, motioner, betänkanden och skrivelser.
- c) Uppslagsord, hänvisande till resp. proposition, motion etc. samt beträffande ärenden, som däri ej kommit till behandling, till resp. plats i protokollen.

Denna översikt borde kunna föreligga i tryckt skick senast 15 dagar efter den tid, då samtliga däri åberopade handlingar utkommit av trycket. Omfattningen av densamma syntes komma att belöpa sig till omkring 200 sidor.

Person- och sakregistret skulle redigeras i huvudsaklig överensstämmelse med det nuvarande registret, varvid dock förteckningen över utskottens utlåtanden, såsom avsedd att ingå i den ovannämnda översikten, skulle bortfalla. Detta register borde kunna föreligga i tryckt skick $2\frac{1}{2}$ månader efter översiktens utgivande eller således senast 3 månader efter samtliga riksdagshandlingars utkommande från trycket.

Registrens utarbetande skulle anförtros åt en redaktör, och borde för arbetets övervakande utses en kontrollant. Arvodet för redaktören syntes lämpligen böra sättas till 3,500 à 4,000 kronor och för kontrollanten till 700 à 800 kronor. Arvodet till redaktören borde utgå månatligen efter godkännande av kontrollanten.

Över den sålunda framlagda planen hava kanslideputerade begärt yttrande av den ene utav utgivarna av den nu utkommande »översikten», tryckeriexpeditionens föreståndare fil. kand. J. P. Velander. Den kritik, som han i det avgivna yttrandet ägnat förslaget, är mycket skarp, men

har icke på kanslideputerade verkat övertygande i den mån den riktar sig emot det fortsatta utgivandet av sakregistret. Huruvida planen för interimregister är av beskaffenhet att böra fastställas till efterföljd, därom torde icke vara erforderligt att redan nu uttala en bestämd mening. Vad som emellertid därvid måste fasthållas är, att för detta interimregister, som endast är avsett att komma till användning under en tid av $2\frac{1}{2}$ månader, icke få ifrågakomma några sådana innehållsredogörelser, som den nuvarande »översikten» lämnar, utan endast en naken hänvisning till de handlingar i riksdagstrycket, däri en viss fråga blivit behandlad. Utan att denna regel vidhålls, kommer jämväl den nya översikten att svälla ut och dess utgivande bliver försenat.

Kanslideputerade hava därför funnit sig böra ansluta sig till den tanken i det av dr Gödel framlagda förslaget för utgivande av riksdagsregistren för framtiden, att ett interimregister utgives, avsett för tiden, till dess ett fullständigt sakregister kan hinna utkomma.

När kanslideputerade sålunda anse, att det nu utkommande sakregistret allt fortfarande bör utgöra huvudregistret, så göra de det under den uttryckliga förutsättningen, att alla de möjliga förbättringar vidtagas, som äro ägnade att underlätta sakregistrets användande. Sålunda böra nya uppslagsord införas, de ämnen av vitt skilt innehåll, vilka för närvarande äro sammanförda under ett enda huvudord, fördelas under mindre omfattande ord, samt slutligen, där så lämpligen kan ske, anvisningar lämnas icke endast till viss proposition eller riksdagsskrivelse utan jämväl till den sida därstädes, där ämnet behandlas. Även i övrigt bör man sträva efter att göra sakregistret så lätt användbart som möjligt.

Kostnadsfrågan har hitintills icke blivit av kanslideputerade berörd. Vid 1893 års riksdag bestämdes redaktörsarvodet för utgivandet av varje lagtida riksdags person- och sakregister till 1,000 kronor. Detta arvode höjdes år 1905 till 1,500 kronor och år 1913 till 2,000 kronor, varjämte år 1917 bestämdes, att ett tillfälligt arvodestillägg av 15 procent skulle utgå å nämnda arvode, och blev arvodet år 1918 vidkommande samma års riksdagsregister förhöjt till 2,500 kronor.

För utarbetandet av den nuvarande översikten har allt hitintills någon annan särskild ersättning icke utbetalats än att för 1917 års översikt tillerkändes åt ett anlitat biträde ett belopp av 822 kronor. Arbetet har verkställts av tryckeriexpeditionens föreståndare och en annan där anställd tjänsteman, och torde det kunna sägas att då det fullgjorts å tid, då arvode uppburits, vilket vad tryckeriföreståndaren beträffar under de senaste åren inträffat under så gott som hela året, har gottgörelse på så-

dant sätt utgivits. Emellertid har av nämnda föreståndare häremot erinrats, att ifrågavarande arbete av honom utförts å övertid och att det av honom uppburna arvudet endast kan anses utgöra gottgörelse för hans arbete såsom chef för tryckeriexpeditionen.

Dr Gödel föreslår nu ett arvode till redaktören av 3,500 å 4,000 kronor, varjämte han hemställt om ett kontrollantsarvode av 700 å 800 kronor. En av anledningarna till att utgivandet av sakregistret försenats i så hög grad som skett torde säkerligen få sökas däri, att arvudet varit satt så lågt, att arbetets fullgörande betraktats och utförts såsom en bisysselsättning.

Med den stora betydelsen för arbetet inom både riksdagen och förvaltningen, som ett väl utfört och snabbt tillgängligt register till riksdagstrycket har, måste sådana anstalter träffas, att den, som upprättar detsamma, gör detta arbete till sin huvudsysselsättning. Uppdrager man åt en och samma person att både upprätta epokregistret och de två årsregistren, så bliver säkerligen denna persons tid fullt upptagen. Det måste emellertid då också ordnas så, att han varder avlönad i förhållande härtill. För epokregistret utgår för närvarande i enlighet med ett mellan riksgäldskontoret och doktor Hagman upprättat kontrakt ett arvode av 500 kronor i månaden; och är detta arbete beräknat att fortlöpa under en tid av tre år.

Med hänsyn härtill och till de stora fordringar, som, på sätt nämnt är, måste ställas på utgivaren av registren, finna sig kanslideputerade icke kunna stanna vid det belopp av 3,500 å 4,000 kronor, som föreslagits av doktor Gödel, utan anse sig kanslideputerade böra föreslå ett belopp av 5,000 kronor för år. Doktor Gödels förslag om anställandet av en kontrollant finna kanslideputerade jämväl böra vinna bifall. Även i fråga om förslaget att avlöna denne med ett belopp av 700 å 800 kronor finna kanslideputerade en förhöjning böra göras. Då man måste begära, att kontrollanten ständigt följer registreringsarbetets fortgång och övervakar, att detta sker tillförlitligt och snabbt, lärer ett årsarvode av 1,000 kronor vara det lägsta, som bör ifrågakomma.

Emot den av doktor Gödel föreslagna översikten har av tryckeriexpeditionens föreståndare bland annat anmärkts, att den skulle komma att betinga en oskäligt hög kostnad av cirka 13,000 kronor. Det är tydligt, att en sådan utgift måste anses för hög, då det gäller ett arbete, som är avsett att komma till användning under endast en helt kort tid, och måste kanslideputerade låta sig angeläget vara att få kostnaden för interimregistret nedbringad.

Enligt kanslideputerades åsikt bör således utgivandet av den nu utkommande »översikten» för framtiden upphöra och i stället dels person- och sakregister utgivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu sker dels ett interimregister utkomma av kortfattat innehåll och innefattande jämväl förteckning över utskottsutlåtanden.

I sammanhang härmed torde böra påpekas, att om riksdagen skulle ansluta sig till denna kanslideputerades mening och registreringsarbetet för framtiden ske efter denna plan, så lär man dock icke kunna begära, att den korta tid för registrens utkommande, som ställts i utsikt, varder iakttagen i fråga om innevarande års riksdag, då en icke ringa del av riksdagen lär komma att förflyta, innan beslut bliver fattat och arbetet följaktligen kan igångsättas.

Vad slutligen beträffar innehållet av det riksdagens beslut, som nu erfordras, så lär detta icke behöva omfatta utgivandet av person- och sakregistren, ty 1893 års beslut innehöll, att dessa skulle utgivas för den kommande tiden, intill dess annorlunda kunde av riksdagen bliva bestämt. Då förteckningen över utskottens utlåtanden utkommit allt sedan 1897 utan något riksdagens beslut, lär icke heller något beslut härom vara erforderligt. Något riksdagens beslut om utgivandet av den nu utkommande översikten har icke fattats, men väl låg det under andra kammarens beslut vid 1917 års riksdag, att denna översikt skulle allt fortfarande utgivas. Skulle emellertid riksdagen bifalla vad kanslideputerade i övrigt här nedan föreslå, lära de emellertid vara oförhindrade att besluta om upphörandet av den nu utkommande översikten.

Det beslut, som måste begäras av riksdagen, synes sålunda kunna inskränka sig till anslående av ökat anslag till redaktörsarvode för årsregistrens utarbetande samt därjämte särskilt kontrollantsarvode.

Kanslideputerade anse sig emellertid böra framhålla, att, då fil. kand. Velander uppenbarligen utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete genom utarbetandet av den hitintills utgivna översikten samt hela systemet med densamma tydligen ligger till grund för den nya översikt, som av doktor Gödel föreslagits, kanslideputerade varit sinnade att väcka förslag om att tillerkänna fil. kand. Velander en lämpligen avpassad gratifikation. Då emellertid frågan om fil. kand. Velanders pensionering, vilken redan lär varit på tal inom riksgäldsfullmäktige, snart torde komma att upptagas, synes det vara lämpligare att, i enlighet med av fil. kand. Velander uttryckt önskan, vid bestämmande av pensionens belopp hänsyn toges till det arbete, han sålunda utfört.»

Såsom kanslideputerade framhålla, torde man icke längre böra undanskjuta frågan, huru för framtiden bör förfaras med upplägget och utgivningen av register för varje års riksdagstryck. Alla torde nämligen vara ense därom, att förhållandena på detta område, sådana de för närvarande äro ordnade, icke kunna få fortfara. För att kunna vara till gagn, något som ju är avsett med registret, måste bland annat uppställas den fordran, att detsamma utkommer så tidigt, att det kan användas, när det kanske framför allt erfordras eller vid den behandling, som efter varje riksdag kräves för den ytterligare handläggningen av ärenden, vilka av riksdagen prövats. Kanslideputerade lämna i sin ovanintagna skrivelse en redogörelse för de olika register, som för närvarande utgivas, och tillåter sig utskottet att hänvisa till nämnda redogörelse. Kanslideputerade erinra vidare, att under de senare åren utgivandet av såväl sakregistret som den s. k. översikten högst avsevärt försenats. För 1918 års lagtima riksdag har sålunda ännu intet av omförmälda registerverk utkommit, vilket givetvis måste vara till men vid ärendenas handläggning. Enligt vad vederbörande under hand meddelat utskottet, läser arbetet med sakregistret numera hava fortskridit så långt, att manuskript inom den närmaste tiden kan avlämnas för sättning. Det läser alltså komma att dröja ännu minst en och en halv månad, innan arbetet föreligger i färdigt skick. Och vad översikten angår, torde icke heller denna kunna väntas bliva tillgänglig förr än tidigast omkring den 1 nästkommande juli. För urtima riksdagen förefinnes icke heller något register. Kanslideputerade lära icke heller förr än under sistlidna mars månad hava träffat uppgörelse om utgivande av ett sådant register. Översikten har ju ursprungligen varit ämnad att tjäna såsom ett slags interimregister. Men sådana omständigheterna faktiskt utvecklats, har det ingalunda kommit att fylla detta ändamål utan genom dess utvidgning och av andra orsaker har arbetet fördröjts, och följden har blivit den av kanslideputerade angivna eller att riksdagens båda registerverk utkomma för sent, varigenom de förfela sitt syfte. Nu anförda omständigheter torde tillräckligt motivera, att åtgärder snarast möjligt böra vidtagas, så att en bättre ordning på detta område kommer till stånd. Det gäller, såsom kanslideputerade framhålla, att träffa ett avgörande om vilketdera av dessa register man för framtiden bör bestämma sig för, då ju naturligen båda verkens fortsatta utgivande icke vidare bör ifrågakomma.

Utskottet kan för sin del icke annat än instämma med kanslideputerade däri, att sakregistret nog torde vara att föredraga framför översikten, naturligen med iakttagande av att nya uppslagsord införas

och att för övrigt nödiga förbättringar genomföras; och anser sig utskottet därför med hänsyn till föreliggande omständigheter böra biträda kanslideputerades förslag i detta avseende.

Vad beträffar kostnaden för berörda arbete, har riksdagsbibliotekarien beräknat ett redaktörsarvode av 3,500 å 4,000 kronor, varjämte han hemställt om ett kontrollantsarvode av 700 å 800 kronor. Dessa beräkningar hava kanslideputerade funnit vara för låga och i stället föreslagit, att redaktörsarvodet måtte sättas till 5,000 kronor och kontrollantsarvodet till 1,000 kronor. Mot det förra beloppet synes utskottet icke vara något att erinra. Däremot torde man med allt skäl kunna ifrågasätta, huruvida någon kontrollant över huvud taget är av behovet påkallad. Under förutsättning att arbetet anförtros åt en därtill fullt kompetent och pålitlig person, synes utskottet något kontrollantskap knappast vara erforderligt och torde vid sådant förhållande det föreslagna beloppet kunna inbesparas.

Vidkommande härefter tiden för årsregistrets utkommande, synas alla vara ense därom, att på kortare tid än 3 månader efter riksdagens avslutande och sedan samtliga handlingar blivit tillgängliga det icke vore möjligt att medhinna arbetets utgivande. Häremot torde man icke kunna framställa någon erinran. Under sådana förhållanden lär man emellertid böra taga under övertvägande huruvida icke under tiden något slags interimregister kan erhållas. Kanslideputerade hava i detta avseende vänt sig till riksdagsbibliotekarien, vilken också framställt förslag om utgivande av en »översikt över riksdagsärendenas behandling», vilket arbete borde kunna utkomma senast 15 dagar efter den tid, då samtliga däri åberopade handlingar utkommit av trycket. I avseende å denna översikt har tryckeriexpeditionens föreståndare, vilken jämväl hörts i ärendet, anmärkt bland annat, att densamma skulle komma att betinga en oskäligt hög kostnad, nämligen omkring 13,000 kronor. Med anledning härav och då jämväl kanslideputerade ansett kostnaden kunna nedbringas, har bankoutskottet under hand vänt sig till riksdagsbibliotekarien, vilken till utskottet inkommit med ett nytt förslag i ämnet. Enligt hans i ärendet ingivna skrivelse, vilken såsom bilaga fogats vid detta memorial, skulle ifrågavarande interimregister erhålla formen av en liggare, till vilken skulle fogas en särskild avdelning, ett uppslagsregister, allt med en uppställning och anordning enligt skrivelsen jämväl bilagt förslag. Kostnaden för tryckning och papper m. m. har av riksdagsbibliotekarien beräknats till omkring 3,500 kronor.

Utskottet vill för sin del ansluta sig till sist omnämnda förslag såsom enligt utskottets mening praktiskt och ekonomiskt fördelaktigt.

För innevarande års riksdag lär man emellertid icke kunna begära, att de ifrågavarande registren skola medhinnas inom den angivna tiden, då ju detta förutsätter, att redan från riksdagens början ett s. k. kortregister upplägges.

Det beslut, som måste begäras av riksdagen, synes kunna inskränka sig till fastställande av ökat anslag till redaktörsarvode för årsregistrens utgivande, varom stadgande torde böra inflyta i punkt 8:o) av ovanberörda avlöningsbestämmelser.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet, som icke funnit något att erinra mot talmännens förslag i övrigt, hemställa,

att riksdagen, i anledning av kamrarnas herrar talmäns förevarande framställning, må besluta, att punkten 8:o) i gällande bestämmelser angående avlöningen för de vid lagtima riksdag hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskottén samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjante skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Från och med år 1919 skola genom kanslideputerades försorg och på sätt de äga närmare bestämma upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag mot ett för registrens upprättande och korrekturläsning avsett redaktörsarvode av 5,000 kronor, beräknat för riksdag, som varar minst 4 månader. För riksdag, som pågår kortare tid, må ifrågavarande arvode kunna av kanslideputerade minskas till skäligt belopp.»

Stockholm den 27 maj 1919.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Gustafsson, Neiglick, Wickman, Roos, Enhörning* och *Modig* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Bogren, Borg, Sommelius, Jonsson* i *Gumboda, Edbom* och *Borggren*.

Reservation

av herrar *Neiglick, Bogren* och *Sommelius*, vilka yrkat, att ifrågavarande anslag måtte bestämmas till 6,000 kronor.

Bilaga.

Till Riksdagens bankoutskott.

På anmodan av bankoutskottets delegerade för utredning rörande register till riksdagens protokoll med bihang att inkomma med förslag rörande lämpligt interimregister ävensom kostnaderna för detsamma får undertecknad härmed vördsamt anföra följande.

Då det vanliga årsregistret över riksdagens protokoll med bihang, särskilt med hänsyn till den fullständighet och noggrannhet, som av detsamma kräves, ej lärer kunna föreligga i färdigt skick förrän vid pass tre månader efter riksdagens avslutande, har det syntts behöfligt att äga tillgång till ett interimregister för att medelst detsamma kunna komma tillrätta i det vidlyftiga riksdagstrycket.

Mig synes, att ett dylikt interimregister för att tillgodose de nödvändigaste behoven bör få formen av en liggare, till vilken fogas en särskild avdelning, ett uppslagsregister. Liggaren redogör i tabellarisk form för ärendenas behandling, och uppslagsregistret består av alfabetiskt ordnade sakord med hänvisningar till vederbörliga handlingar. Det hela uppställs och anordnas enligt här bifogat prospekt. Detta register bör, därest redigeringen av detsamma igångsättes vid riksdagens början, föreligga i färdigt skick vid pass 15 dagar efter den tid, då samtliga däri åberopade handlingar utkommit från trycket.

Omfattningen av ett dylikt interimregister skulle enligt sannolikhetsberäkning komma att uppgå till 15 8-sidiga tryckark av det nuvarande årsregistrets format, och kostnaderna för detsamma, räknade efter nuvarande höga priser, ställa sig på följande sätt:

Sättning och tryckning à kronor 190 per ark	kronor 2,850:—
Normalpapper för en upplaga av 1,000 ex. à 3,3 öre per ark	» 495:—
Lumppapper för en upplaga av 80 ex.	» 150:—
	<hr/>
	Summa kronor 3,495:—

Stockholm den 7 maj 1919.

Vilhelm Gödel.

Förslag

till interimsregister över riksdagstrycket.

Avd. 1. Liggare.

Proposition. Motion. Interpellation.

	Utl.				Skr.		Prot.	
	Saml.	Avd.	Nr.	Sida.	Nr.	Punkt.	FK.	AK.
5. Ändrad lydelse av § 11 i lagen ang. äganderätt till skrift.....	9	1	24	—	55	—	19, 53	21, 49

Avd. 2. Uppslagsregister.

(Tryckes i två spalter å sidan.)

Litterär äganderätt, P. 5 (resp. M I:5,
M II:5, I 5).